

Ya?l?larda Uyum Güçlü?ünü De?erlendirme Ölçe?i (YUGDÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ya?l?larda Uyum Güçlü?ünü De?erlendirme Ölçe?i (YUGDÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33048>

Özet

Yaşlılarda Uyum Güçlüğü'nü Değerlendirme Ölçeği (YUGDÖ), yaşlı bireylerin yaşamlarındaki değişimlere adaptasyon süreçlerinde karşılaştıkları güçlükleri ve psikososyal uyum sorunlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiş kapsamlı bir araçtır. Ölçek, 2016 yılında Şişman ve Kutlu tarafından geliştirilmiş olup, güçlü psikometrik özelliklere sahiptir. Toplam 24 maddeden ve dört alt boyuttan oluşan YUGDÖ, yaşlılık dönemindeki rol, sosyal bağlanma, fizyolojik durum ve benlik tarzı gibi kritik alanlardaki uyum zorluklarını değerlendirmek için tasarlanmıştır. Bu ölçek, geriatri ve psikiyatri hemireli alanlarında yaşlıların destek ihtiyaçlarını belirlemede önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yaşlılarda Uyum Güçlüğü, Geriatri, Psikolojik Ölçek, Adaptasyon, Yaşlılık Dönemi, Psikometri.

Yazarlar

Fatma Nevin Şişman, Yüksel Kutlu.

Amaç

YUGDÖ'nün temel amacı, yaşlı bireylerin yaşlanma sürecine ve bu süreçte ortaya çıkan fiziksel, sosyal ve psikolojik değişikliklere gösterdikleri adaptasyon düzeylerini bilimsel yöntemlerle ölçmek ve uyum güçlüklerinin derecesini belirlemektir. Bu sayede klinik uygulamada ve araştırmalarda, yaşlıların uyum zorluklarına yönelik erken müdahale stratejileri geliştirilmesi hedeflenmiştir. Ölçek, yaşlıların yaşam kalitesini olumsuz etkileyen uyum sorunlarını tespit etmeye yardımcı olur.

Yapı

Ölçek, yaşlılıkta uyum güçlüğünü dört temel psikolojik ve sosyal yapı üzerinden ölçmektedir. Bu dört alt boyut, yaşlı bireyin çevresiyle etkileşimini, kendini algılayışını ve fiziksel yeterliliğini kapsamaktadır. Ölçek, toplam 24 maddeden oluşmakta olup, her bir alt boyut yaşlıların spesifik bir uyum alanındaki zorluğunu temsil eder.

Rol ve Kendini Gerçekleştirme: Yaşlılıkta değişen sosyal rollere ve kişisel potansiyeli kullanma becerisine odaklanır (9 madde).

Karşılıklı Bağlanma: Sosyal ilişkiler kurma, sürdürme ve bağlarla duygusal bağ geliştirme zorluklarını değerlendirir (7 madde).

Fizyolojik Durum: Yaşlılıkta bağli fiziksel yetersizlikler ve günlük aktivitelerdeki zorlanmalarla

ilgili uyum sorunları kapsar (4 madde).

Benlik Tarzı: Bireyin kendini ifade etme ve benlik algısını koruma yeteneği ile ilgili sorunları inceler (4 madde).

Geçerlik

YUGDÖ'nün yapı geçerliğinin belirlenmesi amacıyla yapılan analizlerde güçlü istatistiksel sonuçlar elde edilmiştir. Ölçek maddelerinin Faktör Analizi için uygunluğunu test etmek üzere uygulanan Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği testi sonucu KMO değerinin 0.87 olduğu ($p=0.000$) belirlenmiştir. Bu değer, verilerin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, verilerin çok değişkenli normal dağılım varsayımını test eden Barlett Küresellik Testi ($X^2 = 5.213$, $df=276$, $p<0.001$) istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu sonuçlar, ölçek maddelerinin faktör analizine uygun olduğunu doğrulamıştır. Ölçeğin kapsam geçerliği indeksi ise %98.54 gibi yüksek bir oranla hesaplanmıştır, bu da ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı yeterince temsil ettiğini göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği oldukça yüksektir. YUGDÖ'nün genel Cronbach's Alfa değeri 0.93 olarak belirlenmiştir. Bu değer, ölçek maddelerinin tutarlı ve güvenilir bir biçimde aynı yapıyı ölçtüğünü göstermektedir.

Güvenirlilik analizlerinde kullanılan yaraya bölme yöntemi sonuçlarına göre, ölçeğin ilk yarısının Cronbach's Alfa değeri 0.88; ikinci yarısının ise 0.89 olarak belirlenmiştir. Ayrıca Guttman Cronbach's Alfa değeri 0.83 olarak bulunmuştur. Bu yüksek tutarlılık değerleri, YUGDÖ'nün yaşlı popülasyonunda uyum güçlü'ünü ölçmede güvenilir bir araç olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Gerçekleştirilen Faktör Analizi sonucunda, özdeğeri (eigenvalue) birden büyük olan dört temel faktör (alt boyut) elde edilmiştir. Bu dört faktör, ölçeğin açıkladığı toplam varyansın %65.57'sini açıklamaktadır. Bu oran, ölçeğin yapısal modelinin veri setini yeterli düzeyde temsil ettiğini göstermektedir. Bu dört faktör, ölçeğin kuramsal yapıyla uyumlu olarak Rol ve Kendini Gerçekleştirme, Karşılıklı Bağılanma, Fizyolojik Durum ve Benlik Tarzı olarak adlandırılmıştır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Development)

Format: 4 alt boyut ve 24 maddeden oluşmaktadır. Derecelendirme 4'lü Likert Ölçeği kullanılarak yapılmaktadır (0=Hiç - 3=Çok).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Klinik ve Toplum Örnelemi

Yaş Grubu: Yaşlı Bireyler

Popülasyon Detayları: Ölçek, yaşlı bireylerin uyum güçlüklerini değerlendirmek üzere hem hastane ortamında hem de toplum içinde yaşayan yaşlılar üzerinde kullanılabilir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçektir. Puanlama, 4'lü Likert Ölçeği (0'dan 3'e) üzerinden yapılmakta olup, yüksek puanlar uyum güçlüğünün yüksek olduğunu göstermektedir.

Şinler, Ücret ve Test Yaşı

Test Yaşı: 2016

İletişim ve Şinler: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Fatma Nevin Şimman ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Sorumlu Yazar E-posta Adresi: nevin4083@yahoo.com

Kaynaklar

Şimman, F. N. ve Kutlu, Y. (2016). Yaşlılarda Uyum Güçlüğü Değerlendirme Ölçeği'nin (YUGDÖ) geliştirilmesi ve psikometrik özellikleri. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 7(1), 25-33.

Makalenin orijinal bağlantısı: journalagent.com

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: yaslilarda-uyum-guclugunu-degerlendirme-olcegi-yugdo-toad.pdf

Yaşlılarda Uyum Güçlüğü Değerlendirme Ölçeği (YUGDÖ) Maddeleri

Ölçek toplam 4 alt boyut ve 24 maddeden oluşmaktadır. Aşağıda alt boyutlar ve örnek maddeler listelenmiştir:

Rol ve Kendini Gerçekleştirme (9 m): Kendinizi fiziksel olarak güçsüz hissediyor musunuz?

Karşılıklı Bağılanma (7 m): İnsanlar sizinle sosyal ilişki kurmakta (arkadaşlık, dostluk) zorlanıyor mu?

Fizyolojik Durum (4 m): Konuşmakta zorlanıyor musunuz?

Benlik Tarzı (4 m): Kendinizi ifade etmekte zorlanıyor musunuz?

ARABPSYCHOLOGY.COM